

แนะนำและวิจารณ์หนังสือ

Lucien W. Pye, *Southeast Asia's Political System.*

Englewood-Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, Inc., 1967, xi + 98 pp.

ระบบการเมืองเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยให้ทราบปัญหาหลักของกิจการบ้านเมืองในประเทศหนึ่ง ๆ และระบบการเมืองนั่นเองยังเป็นกลไกที่จะช่วยให้ประเทศนั้น ๆ มีนโยบายและดำเนินงานตามนโยบายที่เป็นการแก้ปัญหาเหล่านั้น ระบบการเมืองที่มีประสิทธิภาพจะส่งเสริมคุณภาพความมั่นคงของประเทศในระหว่างที่ประเทศมีความเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าไปในทางที่ดี ถ้าถือความสำคัญของระบบการเมืองว่ามีเช่นนั้นก็เห็นว่าหนังสือเล่มนี้เป็นเรื่องที่น่าสนใจสำหรับนักศึกษาวิชารัฐศาสตร์และวิชาพัฒนบริหารศาสตร์ เพราะผู้เขียนหนังสือเล่มนี้ได้พยายามศึกษาวิเคราะห์ลักษณะและประสิทธิภาพของระบบการเมืองของประเทศต่าง ๆ ในภาคพื้นเอเชียอาคเนย์หลายประเทศรวมทั้งประเทศไทย ผู้อ่านเรื่องนี้จะให้ทราบว่าประเทศในภาคพื้นเอเชียอาคเนย์มีระบบพรรคการเมืองอย่างไร และมีกลไกที่จะส่งเสริมให้การบริหารประเทศเจริญรุดหน้าไปอย่างไร

ประเทศในภาคพื้นเอเชียอาคเนย์ที่กล่าวถึงในหนังสือเล่มนี้มี 9 ประเทศ คือ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ พม่า มาเลเซีย ไทย เวียดนาม เขมร ลาวและสิงคโปร์ ในการวิเคราะห์ระบบการเมืองของประเทศเหล่านี้ ผู้เขียนได้แยกวิเคราะห์เป็น 3 ประเด็น คือ ประเด็นแรกได้แก่ลักษณะทางนิเวศวิทยา สังคมวิทยา ประวัติศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ รวมทั้งแนวอุดมการณ์ของประเทศนั้น ๆ ประเด็นที่สอง ได้แก่ระบบพรรคการเมืองของแต่ละประเทศ และประเด็นสุดท้ายคือรัฐบาลและกลไกในการบริหารประเทศ

ในการวิเคราะห์อุดมการณ์และลักษณะในด้านต่าง ๆ ของประเทศในภาคพื้นเอเชียอาคเนย์ ผู้เขียนได้พยายามย้่าถึงปัญหาาร่วมกันของทุกประเทศในภาคพื้นแถบนี้ คือ ปัญหาเรื่องการวางระบบบริหารราชการแผ่นดินและระบบการเมืองที่เหมาะสมที่สุด ผู้เขียนได้ชี้ว่าประเทศต่าง ๆ ในภาคพื้นเอเชียอาคเนย์กำลังอยู่ในระยะเวลาที่รับแนวความคิดและ

เทคนิควิทยาใหม่ ๆ ในเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจและการจัดสังคมแบบใหม่มาใช้ในประเทศ
 ของคน แต่ขณะเดียวกันระบบการครองชีวิตและขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีอยู่เดิมใน
 ประเทศเหล่านี้ก็เป็นอุปสรรคที่ทำให้ประเทศเหล่านี้ไม่สามารถรับเอาเทคนิควิทยาและแนว
 ความคิดแบบใหม่มาใช้ให้เป็นประโยชน์แก่ตนได้เต็มที่ เพราะการใช้หรือการปฏิบัติตามแนว
 ความคิดและเทคนิควิทยาใหม่ ๆ นั้น มีความขัดแย้งกับสาระสำคัญและหลักการใหญ่ ๆ ใน
 ระบบการครองชีวิตและขนบธรรมเนียมประเพณีบางเรื่อง ตัวอย่างเช่น ถ้ารัฐบาลใน
 ประเทศเหล่านี้ตัดสินใจว่าจะดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด แต่การที่จะดำเนินงานนั้นขัดกับ
 หลักหรือแนวความคิดของทางศาสนาซึ่งคนทั่วไปในประเทศนั้นนับถือ รัฐบาลก็ไม่สามารถ
 จะดำเนินการไปตามกำหนดไว้ได้ ความขัดแย้งในเรื่องนี้ทำในแนวการปกครองที่ประเทศ
 ต่าง ๆ เหล่านี้พยายามจัดให้เป็นรูปประชาธิปไตยไม่สำเร็จลุล่วงด้วยดี เพราะประเทศต่าง ๆ
 เหล่านี้มักจะเห็นว่า การดำเนินงานตามขบวนการในระบอบประชาธิปไตยทำให้สามารถนำ
 เอาแนวความคิดและเทคนิควิทยาใหม่ ๆ มาใช้ปรับปรุงประเทศของตนได้ช้าและเสียเวลา
 มากกว่าที่จะใช้ขบวนการตามระบบวิธีการใช้อำนาจ เพราะในการใช้ระบบการใช้อำนาจนั้น
 ประเทศของตนสามารถนำเอาความคิดและเทคนิควิทยาใหม่ ๆ มาใช้ปรับปรุงประเทศได้
 สำเร็จโดยไม่ต้องเสียเวลาชักช้า

นอกจากปัญหาในเรื่องการนำแนวความคิดและเทคนิควิทยาใหม่ ๆ มาประยุกต์
 ในประเทศแล้ว ประเทศต่าง ๆ เหล่านี้ทุกประเทศยังมีปัญหาเรื่องชนกลุ่มน้อย ชนกลุ่ม
 น้อยนี้ส่วนใหญ่ได้แก่ชาวจีน ปัญหาเรื่องชนกลุ่มน้อยนี้จะเป็นอุปสรรคในเรื่องความเป็นอัน
 หนึ่งอันเดียวกันทางการเมืองของประเทศเหล่านี้

ในเรื่องระบบพรรคการเมืองนั้น ผู้เขียนได้พยายามพิสูจน์ว่าระบบพรรคการ
 เมืองในประเทศภาคพื้นเอเชียอาคเนย์ขาดประสิทธิภาพเพราะการเมืองในประเทศเหล่านี้ไม่
 สามารถทำหน้าที่เป็นตัวแทนบุคคลชั้นปัญญาชนและสามัญชนทั่วไปได้อย่างแท้จริง ประชา
 ชนและสังคมในประเทศเหล่านี้ไม่มีความผูกพันทางจิตใจกับพรรคการเมืองอย่างแนบแน่น
 เหมือนอย่างประชาชนและสังคมในประเทศตะวันตก เมื่อใดก็ตามที่ประชาชนมีศรัทธาใน
 พรรคการเมืองประชาชนไม่ได้มีศรัทธาเพราะความเลื่อมใสในตัวพรรคแต่มีเพราะความเลื่อม

ใสในตัวผู้นำของพรรคมากกว่า กล่าวสั้น ๆ ได้ว่าประชาชนในแถบนี้รวมทั้งไทยขาดความสนใจและความกระตือรือร้นในเรื่องการเมือง การขาดความสนใจนี้เป็นสาเหตุสำคัญทำให้ประเทศในภาคพื้นเอเชียอาคเนย์มีระบบพรรคการเมืองที่ดีไม่ได้ ประเทศที่นับว่ามีระบบพรรคการเมืองที่ดีที่สุดในภาคพื้นนี้มีแต่ประเทศฟิลิปปินส์เท่านั้น

สาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่เป็นอุปสรรคในการจัดระบบการเมืองในภาคพื้นเอเชียอาคเนย์ คือการขาดระบบสมาคมหรือการรวมกลุ่มเป็นสถาบันของผู้มีอาชีพประเภทเดียวกันเพื่อร่วมมือกับรัฐบาลในการจรรโลงนโยบายของประเทศ สถาบันและสมาคมของผู้มีอาชีพที่มีอยู่ไม่ได้ปฏิบัติงานอย่างแข็งขันเหมือนอย่างสถาบันและสมาคมในประเทศตะวันตกคือ ไม่ได้พยายามรวบรวมกำลังกันเพื่อโน้มน้าวรัฐบาลให้วางนโยบายและมาตรการทางการเมืองที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้มีอาชีพเดียวกันในสถาบันหรือสมาคมของตน มีเพียงบางสมาคมในประเทศมาเลเซียและพม่าเท่านั้นที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ดีเหมือนอย่างสมาคมและสถาบันในประเทศตะวันตก

ในประเด็นเรื่องรัฐบาลและกลไกในการบริหารประเทศนั้น ผู้เขียนได้ยกเหตุการณ์และแนวปฏิบัติของรัฐบาลต่าง ๆ ในภาคพื้นเอเชียอาคเนย์มาเป็นหลักฐานในการพิจารณาแล้วสรุปว่า รัฐบาลของประเทศต่าง ๆ เหล่านี้ไม่ได้บริหารราชการให้ลุล่วงไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้แต่ประชาชนก็ไม่มีปฏิริยามากเพราะว่าประชาชนในประเทศเหล่านี้โดยเฉพาะในประเทศไทยและอินโดนีเซีย มีความรู้สึกว่าถึงแม้รัฐบาลจะบริหารราชการแผ่นดินได้ลุล่วงไปตามเป้าหมายหรือไม่เป็นไปตามเป้าหมายก็ไม่นับปัญหาสำหรับตัวประชาชน ทราบโตที่รัฐบาลไม่เข้าไปยุ่งย่ำในวิถีการครองชีวิตของประชาชน ประชาชนก็ไม่มีอะไรบ่น ฉะนั้นการวางโครงการพัฒนาของประเทศเหล่านี้จึงมีลักษณะเป็นการวางโครงการอย่างฉาบฉวย เพื่อให้ประเทศอื่น ๆ ได้ทราบว่า ประเทศเหล่านี้ก็มีโครงการพัฒนาในตำแหน่งที่สำคัญ ๆ แต่โครงการพัฒนาเหล่านี้มักจะมิได้เป็นไปเพื่อการพัฒนาบ้านเมืองอย่างแท้จริง เป็นที่น่าสนใจว่า ความเห็นของผู้เขียนในเรื่องนี้สอดคล้องกับความเห็นของนักเศรษฐศาสตร์คนสำคัญของอเมริกาคนหนึ่งคือ จอห์น แก็ลเบรธ (John K. Galbraith's Economic Development in Perspective)

ในการเขียนหนังสือเล่มนี้ ผู้อ่านจะเห็นได้ว่าผู้เขียนได้พยายามที่จะเขียนให้ครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับระบบการเมืองในประเทศภาคพื้นเอเชียอาคเนย์ การที่พยายามเขียนเช่นนี้ โดยหนังสือที่เขียนมีความหนาเพียงประมาณ 100 หน้า ย่อมทำให้ไม่สามารถชี้แจงหลักฐานรายละเอียดทั้งหมดที่จำเป็นในการสนับสนุนข้อเขียนในประเด็นต่าง ๆ ผู้อ่านที่เป็นคนไทยจะเห็นได้ว่ามีประเด็นอยู่หลายประเด็นที่เกี่ยวกับประเทศไทย ที่ควรจะมีข้อมูลหรือหลักฐานยืนยันให้ชัดเจนลงไป เช่นในประเด็นที่ว่าคนไทยขาดความสนใจทางการเมือง สามัญชนทั่วไป ในประเทศไทยไม่ตื่นตัวว่ารัฐบาลจะปฏิบัติภารกิจในการบริหารประเทศได้ด้วยดีหรือไม่ก็ตาม โครงการพัฒนาประเทศไม่มีลักษณะคุณภาพที่จะช่วยพัฒนาประเทศอย่างแท้จริงเป็นแต่เพียงโครงการที่จะมีไว้สำหรับอวดชาวต่างประเทศเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ไรก็ตามที่ผู้เขียนหนังสือเล่มนี้ เขียนไว้เช่นนี้ย่อมเป็นโอกาสดีสำหรับผู้ที่สนใจจะศึกษาค้นคว้าเรื่องเมืองไทย จะได้พิจารณาผ่านทางวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ ดังกล่าวว่ามีหลักฐานความจริงและความถูกต้องแค่ไหนต่อไป ผลของการศึกษาวิจัยในเรื่องเหล่านี้จะช่วยให้เข้าใจเรื่องการเมืองของประเทศไทยในแง่วิชารัฐศาสตร์ และในแง่วิชาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างกว้างขวางถูกต้องยิ่งขึ้น

สวัสดิ์ สุคนธรังษี